

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ

ประชากรในการวิจัย

ประชากรในการวิจัย คือ บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้สอน และ/หรือผู้บริหาร ของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 34 คน ประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้บริหารคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ได้แก่ คณบดี ผู้ช่วยคณบดี และหัวหน้าภาควิชา จำนวน 7 คน
2. กลุ่มอาจารย์ประจำคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ได้แก่ อาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติวิชาการพยาบาล จำนวน 27 คน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาระบบควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยยึดหลักแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย และการวิจัยและพัฒนา ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนาดัชนีบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ

ตอนที่ 2 การพัฒนาคู่มือคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ

ตอนที่ 1 การพัฒนาดัชนีบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ

มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษาพยาบาลเพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้น และใช้เป็นแนวทางในพัฒนาระบบควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ

2. สังเคราะห์และกำหนดประเด็นจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการสร้างระบบควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ได้แก่ แบบสอบถามความจำเป็นและการปฏิบัติจริงตามดัชนีบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ และแบบสอบถามความจำเป็นและความคาดหวังตามดัชนีบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของผู้บริหารคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ

3. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความจำเป็นและการปฏิบัติจริงตามดัชนีบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ แจกให้คณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 27 ชุด และได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งหมด

4. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความจำเป็นและความคาดหวังตามดัชนีบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของผู้บริหารคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ แจกให้ผู้บริหารคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ และได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งหมด

5. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เสนอต่อคณะกรรมการการดำเนินการประกันคุณภาพทางวิชาการระดับภาคีวิชา ของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ (ผนวก ข) สำหรับเป็นแนวทางในการพิจารณาและกำหนดระบบควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 2 การพัฒนาคู่มือคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ

ผู้วิจัยและคณะกรรมการการดำเนินการประกันคุณภาพทางวิชาการระดับภาคีวิชาของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ร่วมกันพิจารณาและกำหนดระบบควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ผู้วิจัยได้จัดประชุมครั้งแรก โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ดัชนีบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ที่ได้จากแบบสอบถามต่อที่ประชุมคณะกรรมการการดำเนินการประกันคุณภาพทางวิชาการ ระดับภาคีวิชา ที่ประชุมเห็นชอบกับผลการวิเคราะห์ดัชนีบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน จากนั้นได้พิจารณาจัดทำดัชนีบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

2. นำผลที่ได้จากข้อ 1 มาจัดทำคู่มือคุณภาพการจัดการเรียนการสอน
3. นำดัชนีบ่งชี้ เกณฑ์การประเมิน และคู่มือคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว มาทำประชาพิจารณ์ โดยดำเนินการแจกคู่มือคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ให้กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มอาจารย์ประจำภายในคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ทุกคน ๆ ละ 1 เล่ม เพื่อให้เขียนแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะของความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงลงในคู่มือคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และได้รับกลับคืนครบทั้งหมด
4. ผู้วิจัยนำเสนอผลการทำประชาพิจารณ์แก่คณะกรรมการการดำเนินการประกันคุณภาพทางวิชาการระดับภาควิชา ของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ เพื่อพิจารณาปรับปรุง แก้ไข ระบบควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ให้ขึ้นมีความถูกต้องเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการที่จะนำไปใช้งานในสภาพจริงมากที่สุด
5. ผู้วิจัยนำเสนอดัชนีบ่งชี้ เกณฑ์การประเมิน และคู่มือคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ต่อที่ประชุมคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาพยาบาลระดับคณะของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ เพื่อให้ข้อคิดเห็น เสนอแนะในเรื่องความถูกต้อง เหมาะสม และความเป็นไปได้ในการที่จะนำคู่มือคุณภาพการจัดการเรียนการสอนไปใช้งานในสภาพจริง
6. นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการประกันคุณภาพการศึกษาพยาบาล ระดับคณะ ของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ มาปรับปรุง แก้ไข เพื่อปรับปรุงระบบควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ให้มีความเหมาะสมต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความจำเป็นและการปฏิบัติจริงตามดัชนีบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความจำเป็นและความคาดหวังตามดัชนีบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของผู้บริหารคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง
3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด มาวิเคราะห์หาดัชนีบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ว่าดัชนีบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินการ

ควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนข้อใดคงอยู่หรือตัดออก ตามแผนภูมิการวิเคราะห์ดัชนีบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยใช้เกณฑ์ 80% เป็นหลักในการวิเคราะห์

4. ข้อมูลที่ได้จากการทำประชาพิจารณ์ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สรุปผลการพัฒนาดัชนีบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ จากแบบสอบถามความจำเป็นและความคาดหวังตามดัชนีบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของผู้บริหารคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ และแบบสอบถามความจำเป็นและการปฏิบัติจริงตามดัชนีบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ได้ดังต่อไปนี้

ดัชนี	เกณฑ์การประเมิน
ภาคทฤษฎี ด้านการเตรียมสอน	
1. มีการจัดทำเค้าโครงรายวิชาทุก รายวิชาตามแบบฟอร์มที่กำหนดโดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชานั้นเป็นผู้จัดทำ	1) มีเค้าโครงรายวิชาครบทุกวิชา 2) มีหลักฐานว่าเค้าโครงรายวิชานั้นได้ผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ในภาควิชาแล้ว 3) เค้าโครงรายวิชามีการปรับปรุงให้ทันสมัยทุกภาคการศึกษาที่เปิดสอน
2. มีการจัดทำแผนการสอนทุกหน่วยการเรียนตามแบบฟอร์มที่กำหนดโดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหน่วยเรียนนั้นเป็นผู้จัดทำ	1) มีแผนการสอนทุกหน่วยการเรียน 2) แผนการสอนมีเนื้อหาวิชาที่เป็นไปตามคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรและเค้าโครงรายวิชา 3) แผนการสอนมีขั้นนำ 4) แผนการสอนมีขั้นสอน

ดัชนี	เกณฑ์การประเมิน
	5) แผนการสอนมีขั้นสรุป 6) แผนการสอนมีการประเมินผู้เรียนก่อนสอน 7) แผนการสอนมีการประเมินผู้เรียนระหว่างสอน 8) แผนการสอนมีการประเมินผู้เรียนหลังสอน
3.ทุกหน่วยการเรียนรู้มีการจัดทำเอกสารประกอบการสอน/เอกสารคำสอน/ตำรา ถูกต้องทันสมัย เข้าใจง่าย	1) มีเอกสารประกอบการสอน/ เอกสารคำสอน/ ตำรา ที่ผ่านความเห็นชอบของหัวหน้าภาควิชา
4.ทุกหน่วยการเรียนรู้ที่มีสื่อ ใส่ตทัศน์อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษาของรายวิชา	1) มีการจัดเตรียมสื่อการสอนที่เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน 2) มีการจัดเตรียมสื่อการสอนที่เหมาะสมกับสภาพห้องเรียน 3) มีการจัดเตรียมสื่อการสอนที่เหมาะสมกับวิธีสอน 4) มีการจัดเตรียมสื่อการสอนที่เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ของ รายวิชา
ด้านการดำเนินการสอน	
1. มีการใช้แผนการสอน	1) มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ของรายวิชา คำโครงการสอน และเกณฑ์การวัดผลให้ผู้เรียนทราบอย่างชัดเจน 2) มีการนำเข้าสู่บทเรียนที่น่าสนใจ 3) มีการอธิบายเนื้อหาที่สอนเป็นไปตามแผนการสอนได้อย่างตรงประเด็นและเข้าใจง่าย 4) มีการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน เช่น การทักทาย ผู้เรียน 5) มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด และวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาที่สอน เช่น การซักถามปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ เนื้อหาที่สอน 6) มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ของเนื้อหาวิชาที่เรียนกับวิชาอื่น และ/หรือ กับการปฏิบัติจริงได้ 7) มีการใช้การุงใจในระหว่างการดำเนินการสอน เช่น การให้คำชมเชย 8) ระหว่างการดำเนินการสอนมีการสอดแทรกจรรยาบรรณวิชาชีพ 9) มีการใช้สื่อการสอนหรืออุปกรณ์การสอน เพื่อให้เข้าใจบทเรียน 10) มีการนำเทคโนโลยี และ/หรือวิธีการสอนใหม่ ๆ มาใช้ เช่น การส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาข้อมูลต่าง ๆ ทั้งในห้องสมุด เครือข่ายอินเทอร์เน็ต 11) มีการดำเนินการสอนแต่ละครั้งเป็นไปตามเวลาที่กำหนดใน แผนการสอน

ดัชนี	เกณฑ์การประเมิน
ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน	
1. มีการประเมินผลการเรียนการสอน	<ol style="list-style-type: none"> 1) ในการประเมินความรู้ผู้เรียน อาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชามีแผนการออกข้อสอบ (Test blueprint) 2) อาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาร่วมกับภาควิชา มีการประชุมพิจารณาตรวจสอบเนื้อหาของข้อสอบสำหรับนักศึกษาว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของรายวิชา 3) อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชากำหนดสัดส่วนของการประเมินวัตถุประสงค์แต่ละด้าน 4) อาจารย์ผู้รับผิดชอบระบุวิธีประเมินผล และเกณฑ์การตัดสินให้อย่างชัดเจน 5) มีการวิเคราะห์ข้อสอบ 6) มีแบบประเมินผลการสอนสำหรับผู้เรียนใช้ประเมินอาจารย์ผู้สอน 7) มีการนำผลการประเมินของผู้เรียนมาวิเคราะห์และพิจารณาร่วมกันภายในภาควิชา 8) มีการนำผลการประเมินของผู้เรียนมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน 9) มีการจัดคลังข้อสอบที่ได้ผ่านการวิเคราะห์แล้ว
ภาคปฏิบัติ ด้านการเตรียมสอน	
1. มีการเตรียมสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1) มีการติดต่อประสานงานกับผู้รับผิดชอบของสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน ล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษร 2) สถานที่ฝึกปฏิบัติงานมีตารางการฝึกปฏิบัติงานของผู้เรียน
2. มีการจัดทำแผนการฝึกปฏิบัติงานของผู้เรียนทุกรายวิชาที่ฝึกปฏิบัติ	<ol style="list-style-type: none"> 1) มีตารางการฝึกปฏิบัติงานของผู้เรียนในรายวิชาที่ฝึกปฏิบัติ 2) มีการปฐมนิเทศนักศึกษาก่อนฝึกปฏิบัติในแต่ละหน่วยฝึกปฏิบัติงาน
3. มีการจัดทำคู่มือการฝึกภาคปฏิบัติของผู้เรียนทุกรายวิชาที่ฝึกปฏิบัติตามแบบฟอร์มที่กำหนดโดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชานั้นเป็นผู้จัดทำ	<ol style="list-style-type: none"> 1) มีคู่มือการฝึกภาคปฏิบัติของผู้เรียนครบทุกรายวิชาที่ฝึกปฏิบัติ 2) มีหลักฐานว่าคู่มือการฝึกภาคปฏิบัติของผู้เรียนนั้นได้ผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ในภาควิชาแล้ว 3) มีการปรับปรุงคู่มือการฝึกภาคปฏิบัติของผู้เรียนให้ทันสมัยทุกภาคการศึกษาที่เปิดสอน 4) มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการฝึกทักษะการปฏิบัติการพยาบาลของแต่ละรายวิชา 5) มีระบบการตรวจสอบว่าผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติการพยาบาลที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง

ดัชนี	เกณฑ์การประเมิน
4.มีการจัดทำแผนนิเทศประจำวัน	1) มีแผนนิเทศประจำวันที่ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ 2) มีการปรับปรุงแผนนิเทศให้เหมาะสมกับสถานการณ์การฝึกปฏิบัติ
5. มีการจัดทำแผนการสอนในคลินิก	1) มีแผนการสอนในคลินิก 2) มีการปรับปรุงแผนการสอนในคลินิกให้สอดคล้องกับสถานการณ์การฝึกปฏิบัติ
ด้านการดำเนินการสอน	
1. นำคู่มือการฝึกปฏิบัติงานมาใช้	1) มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ของวิชา เกณฑ์การวัดผล เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำของการฝึกปฏิบัติการพยาบาล 2) มีสมุดมอบหมายผู้ช่วยสำหรับการฝึกปฏิบัติงาน 3) มีรายงานการวางแผนการพยาบาลผู้ป่วยประจำวันของผู้เรียน 4) มีการตรวจรายงานการวางแผนการพยาบาลผู้ป่วยประจำวันของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอพร้อมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับการเขียนรายงานการวางแผนการพยาบาลผู้ป่วยประจำวัน 5) มีการ feed back ทักาะการปฏิบัติการพยาบาลของผู้เรียน 6) มีรายงานการศึกษาผู้ป่วยเฉพาะรายของผู้เรียน 7) มีการวัดความรู้ผู้เรียนก่อนการฝึกปฏิบัติการพยาบาล 8) มีการวัดความรู้ผู้เรียนหลังการฝึกปฏิบัติการพยาบาล
2. นำแผนนิเทศประจำวันมาใช้	1) มีการบันทึกติดตามผลการนิเทศประจำวัน
3. นำแผนการสอนในคลินิกมาใช้	1) มีการบันทึกช่วงเวลาใช้แผนการสอน 2) มีการประเมินผลการสอนตามแผนการสอนในคลินิกโดยผู้สอน และผู้เรียน
ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน	
1. การประเมินผลการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ	1) มีการระบุวิธีประเมินผลและเกณฑ์การตัดสินไว้อย่างชัดเจน 2) มีการกำหนดสัดส่วนของการประเมินวัตถุประสงค์แต่ละด้าน (ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ) ไว้อย่างชัดเจน 3) มีเครื่องมือที่ผู้เรียนใช้ประเมินตนเอง 4) มีเครื่องมือที่ผู้เรียนใช้ประเมินการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ 5) มีการนำผลการประเมินของผู้เรียนมาวิเคราะห์และพิจารณาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ

ตอนที่ 2 ผลการจัดสร้างคู่มือคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของคณะพยาบาลศาสตร์ แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ สรุปได้ดังต่อไปนี้

2.1 การกำหนดโครงสร้าง เนื้อหาหลัก ของกระบวนการจัดการเรียนการสอน กำหนดได้ผลดังนี้

โครงสร้างหลักของคู่มือคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยเนื้อหา 5 บท โดย บทที่ 1 เป็นหลักสูตรคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค บทที่ 2 เป็นการจัดการเรียนการสอนของแต่ละภาควิชา บทที่ 3 เป็นระเบียบปฏิบัติสำหรับการจัดการเรียนการสอน บทที่ 4 เป็นแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎี และบทที่ 5 เป็นแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ

2.2 การกำหนดหัวข้อเรื่องย่อย และรายละเอียดของเนื้อหาในแต่ละบท ได้ผลดังนี้

บทที่ 1 หลักสูตรคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค หัวข้อเรื่องย่อย และรายละเอียดของเนื้อหาเป็นไปตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2541 ประกอบด้วย

- 1) ชื่อหลักสูตรและชื่อปริญญา
- 2) หน่วยงานที่รับผิดชอบ
- 3) หลักการและเหตุผล
- 4) นโยบาย
- 5) ปณิธาน
- 6) วิสัยทัศน์
- 7) ปรัชญาและวัตถุประสงค์
- 8) กรอบแนวคิดหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
- 9) หลักสูตร

บทที่ 2 การจัดการเรียนการสอนของแต่ละภาควิชา หัวข้อเรื่องย่อยแบ่งตามภาควิชา และรายละเอียดของเนื้อหาเป็นชื่อรายวิชาที่ภาควิชาที่รับผิดชอบ ประกอบด้วย

- 1) ภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์และกุมารเวชศาสตร์
- 2) ภาควิชาการพยาบาลพื้นฐานวิชาชีพและการบริหารการพยาบาล
- 3) ภาควิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ
- 4) ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุขศาสตร์
- 5) ภาควิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

บทที่ 3 ระเบียบปฏิบัติสำหรับการจัดการเรียนการสอน หัวข้อเรื่องย่อ และรายละเอียดของเนื้อหา พิจารณาตามคู่มือขั้นตอนการดำเนินงานของเอกสารในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ทำให้ได้หัวข้อเรื่องดังต่อไปนี้

- 1) วัตถุประสงค์
- 2) ขอบเขต
- 3) ความรับผิดชอบ
- 4) คำจำกัดความ
- 5) ระเบียบปฏิบัติ

บทที่ 4 แนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎี หัวข้อเรื่องย่อ และรายละเอียดของเนื้อหา พิจารณาตามกระบวนการจัดการเรียนการสอน ควรประกอบด้วยหัวข้อเนื้อหาอะไรบ้าง และตามดัชนีบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินที่จัดทำขึ้นของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ทำให้ได้หัวข้อเรื่องดังต่อไปนี้

- 1) ด้านการเตรียมสอน
 - 1.1) การจัดทำเค้าโครงรายวิชา
 - 1.2) การสรรหาอาจารย์ผู้สอน
 - 1.3) การจัดทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชา
 - 1.4) การจัดทำแผนการสอน
- 2) ด้านการดำเนินการสอน
- 3) ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน
 - 3.1) การออกข้อสอบ
 - 3.2) การวิเคราะห์ข้อสอบ
 - 3.3) การวัดผลการเรียน
 - 3.4) การประเมินผลการสอน

บทที่ 5 แนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ หัวข้อเรื่องย่อ และรายละเอียดของเนื้อหา พิจารณาตามกระบวนการจัดการเรียนการสอน ควรประกอบด้วยหัวข้อ เนื้อหาอะไรบ้าง และตามดัชนีบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินที่จัดทำขึ้นของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ทำให้ได้หัวข้อเรื่องดังต่อไปนี้

- 1) ด้านการเตรียมสอน
- 2) ด้านการดำเนินการสอน
- 3) ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

อภิปรายผลการวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาระบบการควบคุมคุณภาพภายในสถาบัน สรุปได้ว่า จะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติหรือขั้นตอนการดำเนินการ ให้บุคลากรของสถาบันอุดมศึกษารับทราบโดยทั่วไป มีคู่มือคุณภาพเพื่อใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติ และมีการจัดทำแบบฟอร์มการรายงานต่างๆ เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติ ดังนั้นในงานวิจัยนี้ได้พัฒนาระบบควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ดัชนีบ่งชี้เกณฑ์การประเมินการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และคู่มือคุณภาพการจัดการเรียนการสอน เป็นแนวทางและเป็นระเบียบในการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน จะต้องมิดดัชนีบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับอุทุมพร จามรมาน (2542) ได้กล่าวไว้ว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพให้ได้ผลจะต้องมีการพัฒนาดัชนีบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน ในกรณีของการประกันคุณภาพภายในดัชนีเหล่านี้จะชี้กระบวนการปฏิบัติงาน ดังนั้นในงานวิจัยนี้ได้กำหนดดัชนีบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ตามกระบวนการปฏิบัติงานของการจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ โดยแบ่งเป็นภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ประกอบด้วยด้านการเตรียมสอน การดำเนินการสอน และการประเมินผล ซึ่งดัชนีบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่ได้รับการพัฒนาและผ่านการยอมรับจากผู้บริหาร และคณาจารย์ของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพแล้วนั้น ได้พัฒนาขึ้นตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ การกำหนดภาระหน้าที่ด้านการสอนของผู้สอนของทบวงมหาวิทยาลัย (วันชัย ศิริชนะ, 2540) จากผลการประชุม "คณะทำงานพัฒนาดัชนีและเกณฑ์ตรวจสอบคุณภาพ สาขาพยาบาลศาสตร์" เมื่อวันที่ 30-31 ตุลาคม 2541 ณ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และจากโครงการศึกษาและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ (2542) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องพัฒนาดัชนีสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน (อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์, 2537) พบว่าคุณลักษณะด้านการเรียนการสอน จะมีดัชนีบ่งชี้ทั้งการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เป็นดัชนีที่มีความสำคัญยิ่ง เป็นดัชนีที่แสดงถึงพฤติกรรมการสอนที่ดีของอาจารย์ คือ มีการทำแผนการสอนทุกวิชา ใช้วิธีการสอนและสื่อการสอนอย่างหลากหลาย จัดทำเอกสารประกอบการสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหาและปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ส่วนเกณฑ์การประเมินการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่ไม่ผ่านการยอมรับจากผู้บริหาร และคณาจารย์ของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพนั้น ได้แก่ ภาคทฤษฎี ด้านการเตรียมสอน

หัวข้อ "มีการส่งแผนการสอนให้หัวหน้าภาควิชาตรวจทานล่วงหน้าก่อนการสอน อย่างน้อย 1 สัปดาห์" เนื่องจากผู้บริหาร และคณาจารย์ของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ให้ความเห็นว่าหัวหน้าภาควิชา และคณาจารย์มีภาระงานที่มากอยู่แล้ว การให้ส่งแผนการสอนตรวจทานล่วงหน้าก่อนการสอน จึงไม่ควรระบุเวลา และหัวหน้าภาควิชาอาจมอบหมายงานการตรวจทานแผนการสอนให้อาจารย์ท่านอื่นรับผิดชอบแทนในกรณีที่หัวหน้าภาควิชาไม่อยู่ ดังนั้นเกณฑ์การประเมินข้อนี้จึงยังไม่ผ่านการยอมรับ

หัวข้อ "เอกสารประกอบการสอน / เอกสารคำสอน / ตำราที่มีบรรณานุกรมที่ตีพิมพ์ไม่เกิน 5 ปี" เนื่องจากผู้บริหาร และคณาจารย์ของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ให้ความเห็นว่า ไม่ควรระบุระยะเวลาที่ตีพิมพ์ของบรรณานุกรม แต่ควรให้ความสำคัญกับการทบทวน ปรับปรุงบรรณานุกรมของเอกสารประกอบการสอน / เอกสารคำสอน / ตำราทุกปี ซึ่งสอดคล้องกับบุญชม ศรีสะอาด (2537) ได้ให้เกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาวิชาไว้ว่า ให้ความสำคัญถูกต้องทันสมัย ความสำคัญ ความสนใจของผู้เรียน และสามารถเรียนรู้ได้ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับระยะเวลาที่ตีพิมพ์ของบรรณานุกรม เพราะถ้าบรรณานุกรมที่ตีพิมพ์มาแล้วเกิน 5 ปี แต่ยังมีประโยชน์ มีเนื้อหาที่มีความสำคัญ ถูกต้องทันสมัย ควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ก็สามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนได้ ดังนั้นเกณฑ์การประเมินข้อนี้จึงยังไม่ผ่านการยอมรับ

หัวข้อ "มีรายชื่อเว็บไซต์ในบรรณานุกรม ของเอกสารประกอบการสอน/ เอกสารคำสอน/ตำรา" เนื่องจากผู้บริหารและคณาจารย์ของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ให้ความเห็นว่า รายชื่อเว็บไซต์ในบรรณานุกรมอาจจะมีหรือไม่มีก็ได้ เพราะเนื้อหาวิชาบางวิชาอาจจะมีเว็บไซต์ จึงไม่ควรนำมาเป็นเกณฑ์การประเมิน ดังนั้นเกณฑ์การประเมินข้อนี้จึงยังไม่ผ่านการยอมรับ

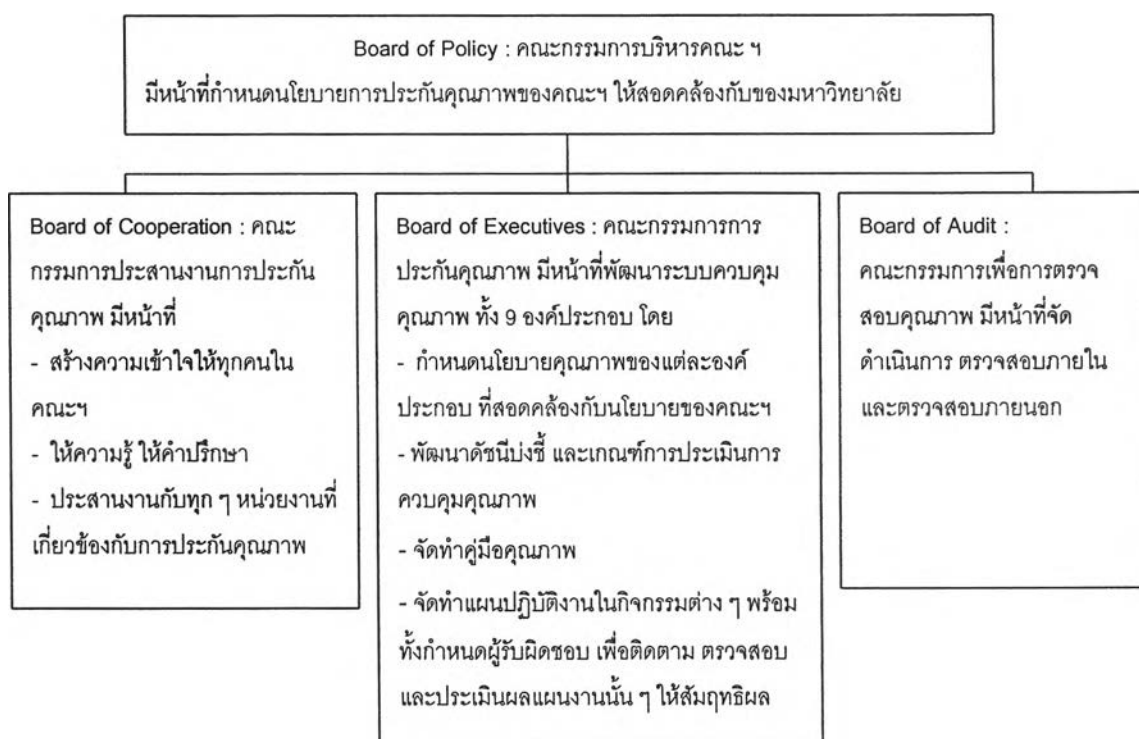
ด้านการดำเนินการสอน หัวข้อ "มีอาจารย์พยาบาลในภาควิชา นั้น ๆ อย่างน้อย 1 ท่านร่วมฟังและประเมินผลการดำเนินการสอน" เนื่องจากผู้บริหารและคณาจารย์ของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ให้ความเห็นว่า คณาจารย์มีภาระงานที่มากอยู่แล้ว บางครั้งไม่สามารถมาร่วมฟังการดำเนินการสอนได้ตลอดทุกชั่วโมง และการร่วมฟังการดำเนินการสอนควรกระทำเฉพาะอาจารย์ใหม่ที่ไม่เคยดำเนินการสอนในชั้นเรียนมาก่อน จึงไม่ควรนำมาเป็นเกณฑ์การประเมิน ดังนั้นเกณฑ์การประเมินข้อนี้จึงยังไม่ผ่านการยอมรับ

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ระบบควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ จะช่วยเป็นศูนย์กลางของนโยบายคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอน และเป็นระเบียบปฏิบัติในบริหารระบบควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน
2. ระบบควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ จะช่วยสื่อสารให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน เกิดความเข้าใจตรงกันในระบบควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน
3. เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในคณะฯ และการพัฒนาระบบควบคุมคุณภาพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อาจใช้โครงสร้างการบริหารงานดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 3 โครงสร้างการบริหารงานนโยบายการประกันคุณภาพไปสู่การปฏิบัติ

4. สถาบันการศึกษาพยาบาลอื่น ที่นำผลงานวิจัยนี้ไปใช้ในการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ควรปรับปรุง แก้ไข ดัชนีบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินการควบคุมคุณภาพ และคู่มือคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถาบันของตนเอง โดยพิจารณาถึงความสอดคล้องของปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ของคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของสถาบัน

ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ

1. อาจารย์ภายในคณะฯ ทุกคนจะต้องมีดัชนีบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินการควบคุมคุณภาพ และคู่มือคุณภาพการจัดการเรียนการสอน
2. หัวหน้าภาควิชาฯ แต่ละภาควิชาฯ ควรจัดประชุมภายในภาควิชาฯ เพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจกับการนำคู่มือคุณภาพการจัดการเรียนการสอนไปใช้ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ก่อนการนำคู่มือคุณภาพการจัดการเรียนการสอนไปใช้จริง
3. ควรมีการศึกษาระยะยาวอย่างต่อเนื่อง เพื่อดูผลของการนำระบบควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนไปใช้ แล้วนำมาพัฒนาต่อไป
4. เมื่อนำระบบควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนนี้ไปใช้แล้ว ควรมีการตรวจสอบ ประเมินผลการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และนำมาปรับปรุงเพื่อให้ระบบควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนได้มาตรฐานมากยิ่งขึ้น